

RÁCZ LAJOS:

Kétezer kilométer

A ROMÁN NÉPKÖZTÁRSASÁGBAN

I. „Fabricat in Rominia”

Amikor egy Budapestről Bukarestbe irányított és onnan Koppenhágába repülő IL-18-as óriásgép egyedüli utasaként ragyogó napsütéses időben a Kárpátok felett repültem, a várható élményekre gondolva feltettem magamnak a kérdést: mit is tudok én a mai Romániáról? Persze általános ismereteim voltak erről az országról is, mint ahogy a többi testvéri népi demokráciáról, hiszen figyelemmel kísértük egymás munkáját. Ezek azonban csak közvetett ismeretek — újságok, könyvek, beszédek alapján, egészen más azonban a saját élmény. És közben eszembe jutott az is, hogy a királyi Románia elmaradottságának jellemzőiként valahol azt olvastam, hogy egykor ebben az országban még a fogpiszkálót is importálták Angliából. Később kedves hű kísérőm, Inovan Auróra elvtársnő maga is jellemezve a változást így felelt:

— Annak is örültünk a múltban, ha a vásárolt áru az a felírás volt olvasható: „Ambalat in Rominia”, azaz: „Csomagolva Romániában”. Ma csaknem minden áru a következő a felírás: „Fabricat in Rominia”, azaz: „Gyártották Romániában”.

És egy kicsit még Magyarországon is sokan úgy vannak, ha Romániáról hallanak, mintha ez az ország ma is az lenne, ami a királyság idején volt. Nemi nacionalizmus is vegyül ebbe a véleménybe, amit itt-ott táplálnak az Erdélyből ideszakadt és a szovinizmustól, nacionalizmustól teljesen meg nem szabadult testvéreink is. Nos jó lesz szólnunk, mert a Román Népköztársaság gyors ütemben fejlődik. S ha volt is alapja annak a rangsorolásnak, amely az ipari-gazdasági fejlettség, valamint az életszínvonal elemzése alapján mögénk rangsorolta Romániát, előbbutóbb új rangsorolásra lehet szükség.

S talán átbeszélőm első részében éppen erről,

termelnek annyi villamos energiát, mint 1938-ban egész év alatt. A háború előtt az ipari felszerelés 95 százalékát külföldről hozták be, ma a belföldi ipar termeli a szükséglet 83 százalékát. És még nagyszerűbb a távlat. A román dolgozók most építik új hat éves tervüket: 1965-re a román ipar 40 nap alatt termel annyit, mint 1938-ban egy év alatt. Az az ország, amely még a fogpiszkálót is importálta Angliából, ma az ipari fejlődés ütemét tekintve elhagyta ezt az országot, de túlszárnyalta Ausztriát,

Nyugat-Németországot, Olaszországot, az Egyesült Államokat és más országokat is, már 1959-ben annyi szén termelt, mint Olaszország, Törökország, Svédország és Görögország együttesen.

S hogy mit jelent a szocialista építés, ezt megéreztet mind Onestiben, a vegyipar új, szocialista fellegvárában, megéreztet Craiován az »Elektroputere«-ben, Ploest környékén, ahol esténként mint valami tündérország ragyognak a petróleumfinomító kivilágított csőszervezetei. A fejlődésre körülbelül ez jellemző: Segesvár mellett új üvegyár épült, s ennek az egy üzemnek évi kapacitása kétszerese annak, mint amennyit 1948-ban egész Románia üvegyipara produkált, s a termelés 1965-re az 1959-es színhez képest újabb 2,2 szeresére növekszik. Vagy a ploesti tartományban levő paulesti lenszövőde, ha elkészül, egymaga kétszer annyit termel, mint 1938-ban az egész ország hasonló vállalata. Romániában a mostani hat éves terv során gyártanak először alumíniumot és 1964-re az Olt mentén Slatina közelében román bauxitot feldolgozó évi 50 ezer tonna alumíniumot gyártó üzem épül.

Craiován az »Elektroputere«-ben Ionescu Victor mérnök kalauzolt.

— Ennek az óriási üzemnek építését 1950-ben kezdték. Sok mindent gyártunk: főként transzformátorokat,

égbenyúló hegyvonulat gerincét átszelő hatalmas távvezetésekre mutatót azt mondta Ferenci elvtárs, a gyergyói városi néptanács elnöke:

— Ezek a sudár betonoszlopok a szocializmus útjelzői. Békásról indul ki a vezeték, ahol a tízéves villamosítási terv egyik gyönyörű alkotásaként már közel száz méter magas beton mellvéd állja útját a Besztercenek, hogy mintegy 30 kilométer hosszú távvezeték fenn a hegyekben, a felduzzasztott víz energiáját a vízierőmű hasznosítsa. Az ember álmélkodik: hatalmas tó fenn a Kárpátok bércei között. Hogyan kerültek ide a hajók? Szétszerelve hozták fel, aztán itt összeszerelték, az erőműhöz a hegyben öt kilométeres alagúton jut a víz a turbinákhoz, s a hajdan szeszélyes bővíző folyó, amely századokon át szállította hátán a tutajokat, most az ember akarata erejét a városoknak, üzemeknek, lakásoknak adja. Csupán az utóbbi négy év során 1100 falut villamosítottak, kétszer annyit, ahány villamosított falu volt a felszabadulás előtt Romániában.

Ime: ez is önmagáért beszél!

S valóban bármire járhat a Román Népköztársaságban a valamikor nagyon elmaradott mondai Bacautól, le egészen a bolgár határig, Konstanzától egészen Aradig, vagy Temesvárig mindenfelé új üzemek, olajkutak, magasfeszültségű távvezetékek hálózata be mind sűrűbben ezt az országot, a romániai dolgozók tehetségének és szorgalmának, a szocialista építés hatalmas vitalitásának megannyi dokumentumaként. De erről talán részletesebben a román vegyipar új fellegvárán, az új, szocialista város, Onestiben történt látottak alapján szólnék.

KÖVETKEZIK:

HATALMAS LABORATORIUM A TRÓTUS VÖLGYÉBEN.

— Hallottad? — hangzik a kérdés lelkesülten.

— Hallottam — hangzik a felelet le-történ.

Már meg is van az új téma, s elkezdődik a vita. Mert ha az egyiknek a hír hallata örömet okoz, a másiknak meg töprengést, akkor már a nézetek különbözőek. A gondolatok pedig kicserelődnek a beszélgetés folyamán.

— Nagyszerű ez a találmány — idézi a közleményt az optimista — a televízió és a telefon összeszűrt elöneyeit egyesíti és lehetővé teszi, hogy

Tanácskoztak a Hazafias Népfrent megyei elnökei és titkárai

A Hazafias Népfrent megyei és megyei jogú városi bizottságainak elnökei és titkárai pénteken és szombaton kétnapos tanácskozáson vettek részt a mozgalom székházában. Ortutay Gyula, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának főtitkára előadói beszédében a népfrentbizottságok soron következő feladatait ismertette. A beszámolót követő vitában Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának elnöke a legfontosabb bel- és külpolitikai kérdésekről tájékoztatta a tanácskozás résztvevőit.

Mérsékelték a négy-nél több gyermekes családok gyermekintézményi térítési díját

A hivatalos lap szeptember 14-i száma közölte a gyermekintézményekkel kapcsolatban a tavasszal kiadott kormányhatározat módosítását. A Munkaügyi Minisztérium szociálpolitikai főosztálya a következő tájékoztatót fűzte a rendelkezéshez:

A gyermekintézményekről szóló, márciusban megjelent kormányhatározat úgy állapította meg a bölcsődékben, óvodákban és a napközi otthonokban elhelyezett gyermekekért fizetendő térítési díjat, hogy a kisjövendelmű, többgyermekes szülők kevesebbet fizessenek, mint azok, akiknek kevesebb gyermekük és nagyobb jövedelmük van. A térítés mértékét feltüntető táblázat azonban

négy gyermeknél zárult. Az elmúlt hónapokban kiderült, hogy ez hátrányosan érinti azokat a szülőket, akiknek négy-nél több gyermekük van. A kormány méltányosnak találta, hogy a négy-nél több gyermekes családok térítési díját tovább mérsékelje, ezért most úgy módosította az eredeti határozatot, hogy négy-nél több gyermekes család esetén a térítési díjat annyszor egy forinttal kell csökkenteni, amennyivel több a gyermekek száma négy-nél. A csökkentett térítési díj azonban gyermekenként és naponként 1 forintnál kisebb összeg nem lehet.

Az új rendelkezést október 1-től kell alkalmazni.

Újabb feladatok előtt a Szegedi Zenebarátok Kórusa

Szeged művészeti életének mindinkább jelentős tényezője a városi tanács hatáskörében működő Zenebarátok Kórusa. Ez a száznál több tagot számláló énekkar — mint ismeretes — 1958-ban azzal a céllal létesült, hogy Szegednek

szerezeményei, a Magyar Tanácsköztársaság, valamint a felszabadulásunk tiszteletére írót kantátái.

A Szegedi Zenebarátok Kórusának most kezdődő új évadbeli tevékenységéről folytatott megbeszélést szombaton délelőtt Tari János, a városi tanács v. b. elnökhelyettese a művelődési osztály munkatársainak jelenlétében, Vaszy Viktorral, a Szegedi Zenebarátok Kórusának művészeti vezetőjével és Gruber Lászlóval, a kórus ügyvezető elnökével. A jelenlévők megállapították, hogy

az elgondolásnak a magas színvonalon működő ének-kar sikeresen felelt meg

és az első igényes bemutatkozás óta is sokat fejlődött. Emlékezetes marad az 1958-ban bemutatkozásuk Beethoven IX. szimfóniájával, amelyet később hasonlóan igényes kórusművek követtek, mint Haydn: Évszakok, Verdi: Requiem, Sugár Rezső: Hősi ének, Sosztakovics: Dal az erdőről kantatájának két része és Vaszy Viktor új

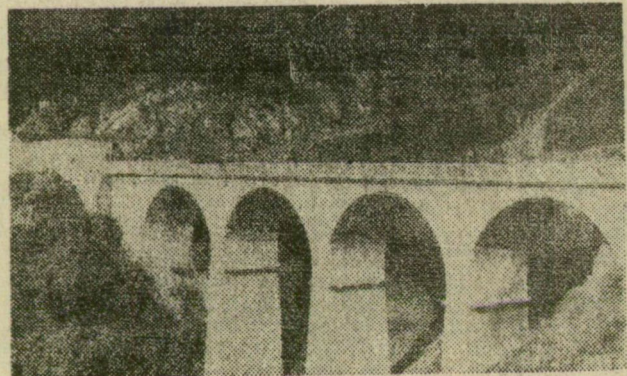
a kórus eddigi fejlődése igen biztató

a jövőre nézve is. Különösen dicséretes az a kezdeményezés, hogy Szeged több nagyüzemében is rendeztek hangversenyt.

Szereplésük a szabadtéri játékokon rendkívül hatásos volt

Tovább javul a betegellátás a szegedi rendelőintézetben

Gyakran panaszkodnak betegek, hogy sokat kell várniok a szegedi rendelőintézetben, mert néha nagy a torlás egyes szakrendelések előtt. A betegek érdekében már több intézkedést hoztak, ezek között említésre méltó több átcsoportosítás, melyeket most hajtottak végre. A belgyógyászaton például válaszfallal két helyiséget alakítottak ki egy helyett. Így egyszerre két orvos rendelhet ebben a szobában. A nőgyógyászat részére a Hunyadi János utcai új épületben biztosított helyet kétszáz ezer forintnyi költséggel most építették át. A többi között például gumirozott padlót készítettek, s egyéb kényelmet szolgáló berendezést létesítettek. Az új rendelőhelyiséget a természetnek adták át. Eddig két orvos tudott csak vizsgálni, most, az átalakítás után már három. Maga a rendelői óraszám nem emelkedett ugyan, de a betegellátás gyorsabb lett. Jövő januárja már a rendelőórák számának emelését is tervezik.

Viadukt a békási »Lenin-víz dűzzasztónál és eróműnél

az iparosodás viharos üteméről szeretnék képet rajzolni. Jártam számos üzemben létesülő új, szocialista városban, beszélgettem mérnökkel, párttitkárokkal, munkásokkal. Különböző országútszakaszon tevékenykedtek, de volt valamilyen közös vonásuk: végtelen lelkesedéssel beszéltek az iparosítás eredményéről. S mikor a tényeket, számokat hallottam, engem is elfogott a lelkesedés.

Tudom, egy átbeszélőm talán unalmasnak tűnnek a számok, de néhány jellemző adatot mégsem hagyhatok el. Románia 1938-ban nem gyártott esztergagépet, traktort, hűtőszekrényt, rádiókészüléket, köolajipari berendezést stb. Az ország iparában a vegyipar aránya a két százalékot sem érte el. Tavaly 1973 esztergagép, 17 102 traktor, több ezer hűtőszekrény, 167 ezer rádió került ki a román szocialista üzemekből, a vegyipar pedig az ipar legjelentősebb ága lett. Ma nem egészen két hónap alatt

Megindult azonban a dieselmotordízel-gyártás is — és elvezet a szerelőcsarnokba.

Nyolc mozdonytestet látnak itt, a mozdonyok különböző szerelési állapotban vannak. A mérnök elmondja, hogy eddig 13 mozdony futott ki, és közülük három már román felszereléssel.

— Mennyi egy mozdony szerelési ideje — kérdelem, s hitetlenkedve fogadom, amit a mérnök mond:

— Jelenleg nyolc hónap, de a hat éves terv utolsó évében, 1965-ben két és fél naponként kell elhagynia a szerelőcsarnokokat egy-egy dieselmotordízelnek.

Ime: ez a szocialista iparosítás!

Amikor Gyergyószentmiklósról néhány nappal később a meredek hegyi szertepint kitűnően bíró GAS-kocsival a Gyilkos-tó felé igyekeztünk, az

ELŐRELÁTÁS

— a távolbalátó telefonról

UJSÁGHIR: A kijevi Moszkva Szállóban szerelik a Szovjetunió első távolbalátó telefonberendezését, a video telefont:

— Hallottad? — hangzik a kérdés lelkesülten.

— Hallottam — hangzik a felelet le-történ.

Már meg is van az új téma, s elkezdődik a vita. Mert ha az egyiknek a hír hallata örömet okoz, a másiknak meg töprengést, akkor már a nézetek különbözőek. A gondolatok pedig kicserelődnek a beszélgetés folyamán.

— Nagyszerű ez a találmány — idézi a közleményt az optimista — a televízió és a telefon összeszűrt elöneyeit egyesíti és lehetővé teszi, hogy

a felek sok ezer kilométeres távolságból egy időben láthatóak és hallhatóak egymást. Tehát például, ha én vidéken vagyok és beszélni akarok a családdal, akkor láthatom is őket.

— Eppen ez a baj — emeli fel szavát a pesszimista — mert én nem szeretem a meglepetéseket.

Ugye, az ember nem tudhatja mi adódik... Képzeld el, nem vagyok egyedül, meg szólok a telefonon, a régi megszokott módon felveszem oda-sugom neki, hogy maradjon csendben, de hiába: leleplező-dünk...

— Na, mondd már — kacag az optimista, — ebben az esetben nem veszed fel a kagylót. Elvégre ugyanaz, mintha

magukra és nem akarnak »lebukni«.

Az utcán, a cukrászdában csinosak, jól ápoltak, de otthon neglizsében vannak. Feksznek, cseng a telefon és a vonal túlsó végéről megláthatják, hogy nem is olyan szép a hölgy, kócos, festetlen: esetleg kiábrándulnak belől. Menyny kapcsolat szövődött a telefonban, de ezek nem folytatód-tak, mert megismer-ték egymást...

— No lám, ez is csak haszon lesz — folytatja az optimista, és a beszélgetés folytatódik tovább, de aztán félbeszakad. Hiszen egyelőre úgyis csak Moszkva, Leningrád, Kijev között épül az új hálózat...

— Sokan! — kacszkodik a kérdésbe az optimista.

— Ugyan már, a nők óvatosak, adnak

november 13-án békéscsaba-i és november 27-én kecskeméti vendégszerelésekkel

kezdi, amikor is a MÁV Filharmonikus Zenekar kíséretével, Kórody András vendégkarmester vezényletével a IX. szimfóniát adják elő.

Szegeden előreláthatóan három nagyobb hangversenyt

lépnek fel, ezenkívül a november 7-i és az április 4-i ünnepi műsorban, valamint idén is

tovább folytatják üzemi hangversenysorozataikat.

Több vidéki vendégszerelést is terveznek ismét és nyáron újból a szabadtéri játékokon való fellépéssel szándékoznak zárni a kórus életében remélhetően újabb fejlődést hozó évadot.

Markovits Tibor